

Velja po pošti:

Za celo leto naprej . K 25.—
za pol leta " " " 13.—
za četrt leta " " " 6-50
za en mesec " " " 2-20
za Nemčijo celoletno " 29.—
za ostalo inozemstvo " 35.—

V Ljubljani na dom:

Za celo leto naprej . K 24.—
za pol leta " " " 12.—
za četrt leta " " " 6.—
za en mesec " " " 2.—

V upravi prejemnik mesečno K 1-70

SLOVENEČ

Inserati:

Enostolpna pettivrsta (72 mm):
za enkrat . . . po 15 v
za dvakrat . . . " 13 "
za trikrat . . . " 10 "
za večkrat primeren popust.

Poslano in rekl. notice:

enostolpna pettivrsta (72 mm)
30 vinarjev.

Izhaja:

vsak dan, izveniški nedelje in
praznike, ob 5. uri popoldne.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne
sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74.

Političen list za slovenski narod.

Upravištvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. —
Avstr. poštne hran. račun št. 24.797. Ogrske poštne
hran. račun št. 26.511. — Upraviškega telefona št. 188.

Današnja številka obsega 6 strani.

Delo za mili narod.

Dopis s Tržaškega.

Pred kratkim je »Slovenec« priobčil, kako »izvrstno« je vodila Zveza slovenskih zadrug zadržno organizacijo v Ricmanjih, ki bo spravila Ricmanje v gospodarski propad. Javnosti pa ni bila še postavljena na ogled popolna slika delovanja velikih »talentov« pri imenovanju zvez.

Ko so spravili liberalni strankarji obe ricmanjski zadrugi v svoje okrilje, začelo je tudi takoj padati zaupanje pri ljudeh. Tako niso hoteli ljudje v posojilnico nič več vlagati, pač pa so še vloge dvigali, da so se vloge tako znižale, da so bile v razmerju s posojili 1 : 6.

Na občnem zboru, ki se je vršil 1. 1908 ali 1909, so se pri Konzumnem društvu izpremenila pravila tako, da se je jamstvo članov povišalo pri deležu na 1000 K. Tako jamstvo je pri takih zadrukah nekaj nenavadnega. Zveza slovenskih zadrug je tedaj že gotovo spoznala, da gre Konzumno društvo v propad. Društvo je imelo dati domači posojilnici veliko vsoto. Pri posojilnici pa je imela Zveza terjati tudi veliko vsoto. Da zavaruje svojo terjatev, oziroma posojilniško pri Konzumnem društvu, je zastopnik Zveze prišel na občni zbor društva in pripravil člane, da so sprejeli povišanje jamstva.

V Ricmanjih pa žive člani Konzumnega društva, ki pravijo, da pod prisego lahko sledeče izpovejo:

Občni zbor je bil sklican, da izpremeni pravila. Na občnem zboru je zastopnik Zveze govoril, da se morajo pravila nekaj izpremeniti, povedal pa ni nič, kaj naj se izpremeni; o kakem povišanju jamstva na 1000 K pri deležu sploh ni bilo niti govora na občnem zboru! Na glasovanje se je dalo le, ako so člani zadovoljni, da se pravila nekaj izpremenijo. Člani so v najboljši veri, da se gre za njihovo korist, glasovali za ta predlog. Glasovali so pa za svojo smrtno obsodbo. V zapisniku dotičnega občnega zbora tudi baje stoji, da se pravila nekaj izpremenijo. — Izpremenila je torej Zveza slovenskih zadrug pravila v velikansko škodo zadrušnikov, po svoji volji, samo, da sebe zavaruje. Kaj za to, če bo nekaj rev-

nih kmetov ob Adriji šlo pri tem na boben!

Ako je Zveza tedaj uvidela, da je društvo pasivno, je bila njena dolžnost nasvetovati članom likvidacijo, ne slepiti uboge, nevedne ljudi.

Društvo je sedaj v likvidaciji. Izguba bo precejšnja, ker »Narodni dom« ne bo nikoli toliko vrget, kolikor je društvo zanj izdalo; plačevali bodo člani s svojim velikim jamstvom. Materijalno pa ti ljudje povečini že sedaj stoje na slabejših nogah; govorila bodeta torej sodišče in birč; pel bo boben. Izključeno ni, da bo tujec — Lah, kupil kako posestvo v slovenskih Ricmanjih.

Ne moremo si kaj, da ne bi pri tej priliki spomnili na tiste čase, ko so slovenski liberalni listi, pred vsem tržaška »Edinost«, imeli toliko govoriti o »narodno zavednih« Ricmanjih. Dan na dan je »Edinost« povzdigovala Ricmanjce v deveta nebesa. Toda tedaj so se Ricmanjci lahko zadovoljili z lepimi besedami. Tedaj je pa prišel tisti čas, ko bi morali vsi tisti, nekdanji dobri »prijatelji«, ki so Ricmanjce hujskali na bojprotičer-kvii in duhovščini, odpreti, ko so Ricmanjci res potrebni prijateljske pomoči, svoje žepe! Pričakovati bi bilo kaj takega vsaj od tržaške »velerodoljubne« »Edinosti«, ki je svojčas imela v Ricmanjih največ opraviti. Toda, niti z besedico, niti z eno črko ne omenja ta list ricmanjske nesreče. Pomagajte sedaj, absolutni narodnjaki! To bi bilo res pravo narodno delo. Toda poznamo to narodnost, kjer se gre za žep, se tudi v Trstu neha! Kaj ne, »Edinost«, proti cerkvi hujskati je lahko, v gotovini kaj žrtvovati pa težko!

Boben pa se ne oglašja samo v Ricmanjih, ampak tudi v drugem delu »Edinostnega« pašalika, v Kopersčini, in sicer še hujše, kakor v Ricmanjih.

Večina zadrug ob slovenskem delu Adrije je krenila pred leti, ko se je ustanovila v Ljubljani Zveza slovenskih zadrug, na liberalno strankarsko pot. To je pa bila tudi njih največja nesreča!

Dr. Žerjav je osebno hodil agitirat na Tržaško. Liberalni učitelji so se hitro odzvali sirenskim glasovom ljubljanskih liberalcev; hiteli so v vsakem kotu — potreba ali ne — ustanavljati različne zadruge, ki so imele glavni namen, utrditi liberalizem ob bregovih

Adrije. Da na takih temeljih sezidano zadržništvo ne more roditi dobrih sodov, je jasno. No, nekaj časa je šlo. Zveza slovenskih zadrug je dobila nekaj denarja na razpolago, tega je posodila svojim članicam, ki so s to pomočjo mogle vsaj životariti. Lastnih vlog imajo le v neznatni meri. Prišli so pa polomi v Zvezi. Ta je zahtevala denar, obenem pa tudi dvignila obrestno mero v tekočem računu na 6 odstotkov, zraven pa še upravne prispevke. Kako naj sedaj te posojilnice posojujejo? Nad 7 odstotkov, če hočejo izhajati! Ubogi voditelji teh zadrug sedaj ne vedo ne naprej, ne nazaj. Najrajši bi se opustili poslovanje, a to bi zahtevalo dosti žrtve od članov - posojiljemalcev. Tak je uspeh slovenskega liberalnega zadržništva, ki se je pod patronanco »Edinosti« razvilo ob Adriji!

To pa še ni najhujše. Hujši udarec na našo narodno posest ob mejah istrskega italijanstva je pa prišel od neke stare posojilnice v Kopersčini.

Dotični zavod posluje že dolgo vrsto let. Ima precej članov, tudi hranilnih vlog nad 600.000 K.

Zgodilo se je pa pri tem zavodu nekaj žalostnega, kar bi se v kraju, kjer ni niti duha o »kranjskih razmerah«, kjer se cedi od same edinosti mleko in med, ne moglo pričakovati. Nekateri boljše se niso mogli zediniti, kdo bo stal na prvem mestu in tudi za »narodno delo« kaj — vlekel. Za nič se tudi v deželi edinosti ne dobi nič. Starejši prvaki so sicer na burnem občnem zboru naskok odbili, a naskakovalci so se potem maščevali s tem, da so posojilnico naskočili s hranilničnimi knjižicami in dvigali svoj denar! Posojilnica je prišla v grozne stiske. Zveza ji ni mogla pomagati. Neka slovenska banka je sicer imela pri nji vlogo okrog pol milijona kron, a računala ji je obresti tako visoko, da je posojilnica kljub visoki obrestni meri za posojila imela pri tem denarju — izgubo. Da se reši popolnega poloma, je pričela tožiti člane za vrnitev dolga. Govoriti je pričelo sodišče in peti beričev boben. In to v kraju, kjer Italijani preže, kako bodo dobili kak kos slovenske zemlje v svoje grabežljive kremplje!

Danes je ta zavod v taki zadregi, da ponuja za večje hranilne vloge men- da celo 6 odstotkov!

Najžalostnejše pri tem je, da tržaška »Edinost« ne odpre pri tem, svojih sicer tako zgovornih ust, dasi so ji vse razmere popolnoma znane. Dolžnost njenih dobro situiranih prvakov bi bila, da bi tudi tu priskočili na pomoč in rešili naše revno ljudstvo bobna in stroškov, ki so združeni s tem. Toda ne gane se nihče!

Ko bi se kaj takega dogajalo, recimo kje na Kranjskem, kako lepo bi se pisalo v »Edinosti« o »temnih kranjskih razmerah«; »Edinost« bi pretočila solza, da bi priteklo iz uredništva na cesto.

Kaj ne, to je lepo delo za napredovanje slovenstva ob Adriji? Pametno gospodarstvo, gmotni napredek, to bi nam pomagalo in nas dvignilo, ne pa »narodne veselice«.

Mladiški labor na Polici.

Mladiški tabor Orlov na Polici je pokazal, da prodira orlovska misel vedno bolj v Dolenjsko, v ono Dolenjsko, na katero stavijo naši nasprotniki vse svoje upe, a zadnji tabori naše dolenjske mladine v St. Jerneju, Krki, Vel. Laščah in preteklo nedeljo na Polici so pokazali, da bodo njihovi upi ostali le upi, če se bo organizatorično delo, ki se je ravno v tem letu začelo, vztrajno nadaljevalo. Radi tega se radujemo nad uspehom zadnjega mladiškega tabora na Polici, kjer se je zbralo okrog 130 uniformiranih Orlov, samih krepkih dolenjskih fantov, ki se ne strahujejo zbadanja ne psov od strani onih, ki mislijo, da obstoji fantovska korajža v pretepu, pijančevanju in ponočevanju.

K pozdravu na kolodvor v Grosupljem sta prišla odseka iz Police in St. Jurja. Z orlovske himne so pozdravili šentpetersko okrožje Orlov iz Ljubljane in odsek iz Smarja. V sprejedu smo odkorakali potem skozi Grosuplje k sv. maši na Polico. Topiči so nam zagrmeli v pozdrav, naznanjajoč veselje vrlih Poličanov nad našim obiskom. Pričakovali so nas precej, a tolikega števila se niso nadejali. Po sveti maši, ki jo je daroval domači župnik g. Jožef Švigelj, se je vršil na krasno okrašenem prostoru pred cerkvijo tabor.

Predsednik domačega odseka gosp. župnik Švigelj je dal duška svojemu veselju nad tem, da je pohitel Orlov tudi enkrat na prijazno Polico, izročil

LISTEK.

St. kitiski guverner.

Angleški spisal Conan Doyle.

(Dalje.)

In ostal je mož-beseda, kajti komaj se je začel prelivati prvi jutranji svit v rudeče tone, se je že prikazal njegov čoln, je pristal k »Morski zvezdi« in z vidnim naporom je prišel stari gospod po stopnicah na krov. Kapitan je slišal, da je guverner poseben gospod, ali na čudno postavo, ki je z očividnim naporom pristopicala po krovu od stopnic sem, opiraje se na bambusovo palico, pa ni bil pripravljen. Bolnik je nosil ramili-vlasuljo, ki je bila spletena v neštevilno majhnih kitic in je spominjala na kožuh psa-kodra. Segala mu je tako nizko čez čelo, da se je zdela, kakor bi bili zeleni naočniki, ki so zakrivali njegove oči, na njej pritrjeni. Ponosni aristokratski orlovski nos baronov je bil dolg in tako tenak, kakor da reže zrak pred seboj. Vseled bolezní si je ožil vrat in brado s širokim volnenim šalom, pod katerim je bilo videti še platneno ovrtnico, ki si jo je bil tudi zavezal krog vratu. Udobna spalna suknja, prebasana z vrvice, mu je ovijala postavo.

Kakor hitro ga je kapitan ugledal, mu je hitel naproti. Baron je sicer nosil s svojim krepkim nosom nekoliko ošabno po zraku in je obračal glavo zdaj na desno, zdaj na levo z neokretnostjo slepca. Predno je še prišel kapitan do njega, je že zakričal s sitnim visokim glasom, ali ni kapitana na krovu.

»Ali ste dobili moje stvari?« je vprašal, ko ga je ta pozdravil.

»Smo, gospod guverner.«

»Ali imate vina na ladji?«

»Pet zabojev sem ga kupil. Vaša milost.«

»In tobak?«

»Sodček trinidadskega.«

»Ali igrate piket?«

»Precej dobro, gospod baron.«

»Tedaj navzgor s sidri in razpnite jadra!«

Po glasu sodeč se je zdela, da se je stari gospod pomiril.

Od zapada sem je bril svež veter. Ko je prodrlo solnce zmagoslavno skozi jutranje megle, so se bili že potopili otoki za horizont. Bolehni guverner se je še vedno gibal na krovu, upirajoč se z eno roko na palico, da je mogel obdržati ravnotežje.

»Sedaj ste v službi vlade, kapitan,« je pripomnil. »Ministri prestejajo dneve, da pridem v Westminster, to vam pravim. Ali ste razbeli vsa jadra?«

»Do zadnjega vatla, gospod baron.«

»Le pustite jih tako gori, in četudi Varu razžene veter jadra k vragu! Bojiti se, gospod kapitan, da ne bote imeli nič kaj kratkočasnega sopotnika v slepem, bolnem možu, kakoršen sem.«

»V čast mi je, da sem v Vaši družbi, gospod baron,« je odvrnil kapitan. »Zelo obžalujem, da so Vaše oči v tako slabem stanju.«

»Da, res, ta prokleti blesk solca na belih baterijskih cestah mi je skoro izžgal oči.«

»Slišal sem tudi, da Vas je mučila mrzlica.«

»Da, imel sem hud napad, ki me je zelo potlačil.«

»Pripravili smo kabino tudi za Vašega zdravnika.«

»O, ta lump! Ni se dal pregovoriti, ker ima pri trgovcih dobre naročnike. Čujte, kaj je bilo to?«

Dvignil je svojo s prstani okrašeno roko v smeri, od koder so prihajali glasovi. Iz velike daljave se je začul od tam slaboten grom topovega strela.

»Z otoka prihaja,« je vskliknil kapitan začuden. »Ali je morda to za nas znak, naj se vrnemo?«

Guverner se je zasmel.

»Ali niste slišali, da ima biti danes jutraj obešen morski ropar Somozob? Zapovedal sem, naj baterija strelja,

kadar bo visel, da zvem to zunaj na visokem morju. Sedajle ga je vzel vrag!«

To je bil le dokaz o nevarnosti razbojnikov, da je navidezno dobrodušni, čeprav nekoliko k širokoustenju nagnjeni stari guverner o obešenju v takem tonu. Za kapitana in moštvo je bila pa taka govorica najslabša muzika, takoj odmevajoča v njihovih srcih, zato je guverner, kakor da se hoče opravičiti, da je stopil ven iz aristokratskega miru, pristavil zamišljeno:

»Sijajen konec delovanja!«

Moštvo je smatralo te strele iz topa za dober pomen za vožnjo čez ocean; in guverner je bil kmalu deležen vseobčih simpatij na ladji deloma radi svoje slabotnosti, deloma radi tega obešenja. Kajti o tem ni dvomil nihče, da je bil razbojnik prepreden beg le s hitro obsodbo in s tem, da se je obsodba takoj izvršila; tako visoko so cenili mornarji njegove zmožnosti. Pri obedu je pripovedoval baron celo vrsto anekdot o obešenem razbojniku; in bil je tako priljuden in znal je tako dobro umeriti svojo govorico nizkemu stališču svojih sopotnikov, da so sedeli kapitan, prvi častnik in guverner skupaj, kadili svoje dolge pipe in pili rujno vince, kot da so trije stari prijatelji.

(Dalje.)

nam je pozdrave v imenu cele fare in v imenu g. župana. Za njim je povzel besedo predsednik Z. O., br. dr. Lovro Pogačnik; njegov govor je segel globoko v srce vsakomur, videli smo, s kakšno pazljivostjo so sledili vsi njegovim možatim besedam. Navedel nam je razloge, zakaj si liberalna telovadna organizacija vzlic svojemu 50letnemu obstoju ni mogla pridobiti sre našega kmeta, našega delavca, ker ni poznala njegovih teženj, njegovega trdnega verskega prepričanja. Orisal nam je nadalje javno cilje naše orlovske organizacije; iz srca smo hvaležni za njegove prepričevalne besede. V imenu odseka iz Prežganja nas je pozdravil načelnik br. Gale. V imenu šentpeterskega okrožja iz Ljubljane se je zahvalil za pozdrav okrožni tajnik br. Jožef Pirc. Gospod župnik Jaklič iz Prežganja nas je bodril k nadaljnjemu delu; besede delavnega organizatorja so vzbudile v naših fantih novo navdušenje. Po shodu se je vršil obhod po Polici, kjer so nas vaščani prijateljsko pozdravljali.

Popoldne se je vršila ob veliki udeležbi občinstva javna telovadba pod vodstvom br. Pavla Kržana. Naši fantje so pokazali, da vzlic težkemu delu med tednom ne zanemarijajo tehničnega dela v telovadnicah. Po telovadbi se je vršila prosta zabava, pri kateri sta neumorno svirali orlovski godbi iz Skocijana in Št. Jurja. Težko je bilo slovo od vrlih Poličanov, a noč ni naša, za nas je dan, zato smo se poslovili ob pol sedmih zvečer in odkorakali na kolodvor, povsod burno pozdravljeni od faranov. Največ zaslug za lepo uspešno prireditev ima vrli član poljskega odseka abiturijent br. Drobnič Ivan, za kar naj sprejme toplo zahvalo. Veselimo se napredka naše organizacije v zeleni Dolenjski!

Primorske vesti.

p Slovenska Istra, zbudi se! Iz Trsta se nam piše: Z veseljem in z žalosjo opazujemo kulturno in gospodarsko probujanje hrvatskega naroda v Istri na katoliškem temelju. Zlasti nas preseneča veliki napredek hrvatske mladeniške organizacije, katero vodi akademična mladina in vneta ter delavna hrvatska duhovščina. Liberalizem v hrvatski Istri je meglica, ki se ob prvem žarku solca razprši. Kako pa je v slovenskem delu Istre? Žalostno! Edinštev terorizira duhove in je tako fanatično, da človek, če pride na primer med nas shod izobraževalnega društva, ni niti življenja varen, o čemer so Ricmanje, Boršt in Dolina žalosten zgled. Kako veliko bolj olikani, gostoljubni in posvetljeni so istrski Hrvati! Ali se res v slovenski Istri ne da nič napraviti? Ali bi se ne dala saj kmetska mladina organizirati? Saj je že nekaj bilo, pa je večinoma zaspalo. Zdi se, da v nekaterih krogih vlada prevelik strah pred edinjaško kliko. Zakaj? Saj je ta stavba kaj krhla in gnjila in bi se kmalu zrušila, če bi duhovščina z ljudstvom le malo potresla šotor, v katerem se šopirijo tržaški narodni šejki. Na vsak način je sveta dolžnost poklicanih faktorjev, da saj mladino, ki jo tržaška sapa kuži, rešijo.

„Lira“.

Srednješolska pesmarica. — Sestavil H. Družovič. — Založila Katoliška Bukvarna v Ljubljani, 1911 in 1912. (Dalje.)

Št. 43 naj se vsled erotične in jokave vsebine črta.

Št. 46 je predolga (15 strani) in dolgočasna, za dijaka čisto gotovo brez pomena in smisla. V srednješolsko pesmarico sodijo brez dvoma le kratki jedrnat zbori zdrave vsebine. S tem moremo nuditi veliko več izbire.

Št. 48, str. 183 v zadnjem taktu v II. basu tiskovna pomota e mesto as.

Št. 51 je v besedilu: Milostiv Bog napačno. Kot nagovor le milostivi Bog. Isto velja o št. 58 O velik Bog. Slovnico pravilno le veliki Bog.

Št. 54 slovnici napaka »S tvojih rok«; pravilno le »iz«.

Te pripombe sem naštel z najboljšim namenom, da se po razsodnosti popravijo že sedaj pri vporabi in pozneje pri eventualni drugi izdaji. Ti nedostatki pa nikakor niso taki, da bi delali knjigo neporabno.

Lahkoumevno je, da knjiga, ki je pravzaprav prva svoje vrste, ne more doseči v prvi izdaji popolnosti.

Dr. Ilesič (S. P. D.) pravi v »Vedi« stran 323, ko zagovarja dr. Herleta proti dr. Hinterlechnerju: »Istina je namreč, da se skoro nobena učna knjiga ne natisne vnovič neizpremenjena, nego navadno z izrečno opombo: nova, iz-

p Vladnega komisarja se boje laški liberalci na goriškem magistratu in pišejo po listih, kako bi bila ta naprava škodljiva. To pisanje je znamenje, da se ta misel v odločilnih krogih res pretresa. Vladni komisar, ki bi v Gorici napravil red, bi bil prav potreben.

p Visoko odlikovanje slovenskega vinogradnika. Gospod Fran Košuta, posestnik v Sv. Križu pri Trstu, je dobil za svoje izvrstno vino v temu mesecu tekmo štirinajst dni na dveh mednarodnih razstavah najvišja odlikovanja, to je zlate kolajne. In sicer na mednarodni gospodinski razstavi v Parizu (Exposit. internationale d'economie ménagère) in na mednarodni razstavi za kmetijstvo, industrijo, zrakoplovstvo in šport v Milanu. Če premislimo, da slovi baš Francija in Italija radi svojih znamenitih vin, nam je jasno, kaj pomeni tako priznanje. To je dokaz, kaj more napraviti umni vinogradnik iz našega vina. Pripomnimo, da je napravil gospod Košuta kmetijsko šolo na Grmu.

p Beneški Slovenci v goriških zaporih. V goriških zaporih se nahaja neki Jušič iz slovenske Benečije, osumljen vohunstva.

p Iznali so iz Gorice oziroma Avstrije stavca Gerolama Scarmignana.

p Razprava proti Ipavcu, ki je poizkusil atentat na avtomobil nadvojvode in je potem obrekoval župnika Kadenara, češ, da ga je on na to napeljal, se vrši drugi teden.

p Tržačanka zasačena na Francoskem, ko je vtihotapljala saharin. Ženo tržaškega trgovca Buttija so zasačili, ko je hotela pri Viscu vtihotapiti v Francijo 4000 K vrednega saharina.

p Stavka v tržaškem tehničnem zavodu. Včeraj zjutraj so zapustili vsi delavci v tehničnem zavodu v Trstu, 900 mož, delo, ker je ravnatelj odpustil že dvanajst let v zavodu vpislenega delavca. Delavec je v razburjenosti zagnal proti podravnatelju Pichlerju dva železna kosa, z enim ga je zadel v hrbet. Popoldne so imeli delavci shod, na katerem so sklenili, da gredo danes zopet na delo, sprejeli pa so resolucijo, v kateri protestirajo proti slabemu ravnanju ravnatelja in inženirjev.

Novice s Hrvaškega.

h Gosp. Stepan Radić nam poroča, da je vest, da se namerava odtegniti političnemu življenju in se podati na Češko, izmišljena. On da je zdrav in vesele volje. V ječi se je naučil mažarščine.

h Nevaren človek. Dne 27. t. mes. je bil v Osijeku obsojen 18letni Milorad Vojević iz Srbije na šest let ječe, ker je na srbskem parobrodu v prepiru z nožem zabodel v trebuh krmilarja Šimića in ga potem še v Donavo vrgel.

h V pijanosti se izdal. Kmet Marjan Vinkovič je bil zaradi nekega prepira s sosedom Markom Ribaričem v Harkanovcih obsojen na nekaj dni zapora in 34 K globe, ker pa ni mogel plačati, so mu prodali hišo in zemljišče! (To je le na Hrvaškem mogoče!) Zato je bil jezen na Ribarića in ga leta 1908 ubil. Lani pa se je v pijanosti izdal. Bil je zato 27. t. m. v Osijeku obsojen na šest let ječe.

boljšana izdaja, torej je bila poprejšnja izboljška potrebna.

Pri nas se je stoprav šele začelo resno urejeno sistematično izdajanje šolskih knjig na vseh poljih. V povojih smo. Kdor more, naj pomaga, naj svetuje. Toda vajeni smo drugače: Kdor more, ta udari; zato imamo pa še poleg nekaj uničevalnih kritik malo resnih sestavkov pred sabo. Dr. Ilesič bere na zgoraj omenjenem mestu levite radi uničujoče kritike dr. Hinterlechnerja, sam pa priobčuje malo prej v »Slovanu« leta 1912, št. 4, stran 126—127 kot urednik kritiko iz peresa D. Beraničevega, ki kaže vse prej, kot pa dostojnost. Če dr. Ilesič pozivlja v »Vedi« kritika naj popusti to pot in se pridruži onim, ki resno z dobrim svetom in pozitivnim delom pomagajo pri težavni nalogi, istočasno pa priobčuje Beraničevo kritiko o knjigi, šoli namenjeni, potem se nam zdi to smešno.

Ker je namen Beraničev prozoren, naj mi bo dovoljeno k njegovi kritiki nekaj splošnih pripomb.

Iz vse kritike odseva jasen utis, da gospod ocenjevatelj ni še praktično počeval pevske in glasbene teorije na nižjih stopnjah. Vaje, pravi, bodo presedale. Svoje mnenje sem tozadevno že zgoraj omenil. Več stvarine je vsekakor dobro, ker mora biti vedno na razpolago izbira. Strani 9 do 15 pa so mu sploh odveč. Ni tako. Praktično je stvar taka: pesmarica je namenjena moškim zborom, to je izvečine višjegimnazijcem. Kako se ta zbor rekrutira? Deček

h V petletno ječo je bil odsojen v Zagrebu Mate Klasić, stolar, ki je napadel v Zetrovi ulici Mijo Petričgoja in mu oropal denarnico z 12 K in nekaj drugih predmetov.

h Prijeti ponarejevalci denarja. V Zagrebu so aretirali 20letnega Ivana Majcena, 17letnega Dragutina Lončarića, oba rodod iz Zagreba, in 20letnega Ivana Komljanovića, rodod iz Sarajeva, ki so ponarejali goldinarje in jih razpečavali ob ugodnih prilikah. Izročili so jih sodišču.

h Proces proti zavarovalni družbi »Jadran«. V ponedeljek se prične pred zagrebskim sodiščem proces propadle zavarovalne družbe »Jadran«. Proces bo zelo zanimiv, ker bo pokazal sliko številnih posmrtnih zadrug na Hrvatskem, ki špekulirajo na življenje posameznikov.

h Smrt v valovih Donave. Iz Dalja poročajo, da se je vozilo 27. t. m. po Donavi v čolnu sedem oseb. Nekemu parniku se čoln ni mogel ogniti, vsled česar ga je parnik razbil na dvoje. Od potapljaljov oseb so pet rešili, dočim sta šestletni Savo Radovančević in 18letni Milan Savić utonila v valovih Donave.

NOTRANJEPOLITIČNE ZADEVE.

Zunanji minister grof Berchtold se je odpeljal v Ischl, da poroča cesarju o tekočih zadevah. — Proračun za leto 1913. je šele povrhu izdelan. Ministrski svet, ki se je pečal z njim, je doglal, da so posamezna ministrstva postavila v proračun tako visoke postavke, da bi primanjkljaj presegal 130 milijonov kron. Prisiljeni so zato znizati izdatke in začetkom septembra ministrski svet zopet obravnava proračun, ki mora biti v prvi polovici septembra izdelan, da se predloži poslanski zbornici. — Stalna komisija gosposke zbornice je izvolila svojčas pododsek, ki naj se peča s službeno pragmatiko. Pododsek bo imel 3. in 4. septembra seji, v drugi polovici oktobra nadaljuje pododsek posvetovanja. Vlada je že označila celo vrsto ovir za sankcijo. — Rusinski poslanec Baczynski, znani obstrukcijski rekordni govornik v proračunskem odseku, je na nekem shodu izjavil, da se v odseku vodnih prekopov po počitnicah nadaljuje obstrukcija, dokler ne dovolijo višjih vsot za ureditev rečnih strug v Vzhodni Galiciji.

ZA NEODVISNO POLJSKO.

V Zakopanah so zborovale poljske napredne stranke, ki so pod vodstvom poslanca Sliwinskega proglasile, da hočejo z izobrazbo in z organizacijo poljskega ljudstva izvojevati neodvisnost Poljske. Izjavili so se za revolucijo, ki naj bo v prvi vrsti naperjena proti Rusiji. »Wiek Nowi«, ki poroča o tem sklepu, pristavlja: »Živimo v časih, ko se pripravljajo važni zgodovinski dogodki, ki se bodo najbrže odločili na poljskih tleh in ko bo šlo za to, da se odloči usoda Poljakov. Potrebno je, da se pripravijo Poljaki na boj, ki se bo mogoče moral izvojevati z orožjem, da se doseže neodvisna Poljska.« — Te dni je objavilo peterburško »Novo Vreme« daljši članek, v katerem se izvaja, da bo imela Rusija prvo vojsko z našo državo in z njo zvezano Rumunijo, ko zasede avstrijski prestolonaslednik prestol, in da to vojsko, na katero pritiskajo v Avstriji in v Ogrski vplivni judje in pa Poljaki, zadržuje le še cesar Franc Jožef. Ta list sanja, da se bo šlo za to, da se obnovi nekdanje poljsko

kraljestvo pod vladjo Habsburžanov in da bo Avstrija odškodovala Nemčijo tako, da ji odstopi več nemških dežel. List celo sodi, da Avstrija kmalu udari, ker bo Rusija čez 20 let premočena, da bi bilo misliti na uspešno vojsko proti njej.

CESAR VILJEM

se je 28. t. m. že vozil v avtomobilu. Švicarski zvezni svet je uradno obvestil, da se nemški cesar vojaških vaj v Švici gotovo udeleži.

POTLAČEN UPOR MLADOTURKOV V CARIGRADU.

Mladoturški odbor je poizkušal ponoči od 28. na 29. t. m. v Carigradu vstajo. Mladoturški orožniki in nekaj vojakov v Galati in Kasimpaši se je uprlo. Vstaši so se bližali mornariškemu ministrstvu. Uradno se poroča, da so se uprli 3 orožniški častniki in 50 croznikov, ki so jih vse aretirali in ki jih bo sodilo vojno sodišče. Upor se je pričel po polnoči, a vlada ga je hitro potlačila in ukazala, da sta pehota in kavalerija zasedli mesto. Vse banke so zastražili vojaki. Po mestu krožijo po 50 mož močne vojaške patrulje. Vlada je zelo zadovoljna, ker so vojaki zvesti,

LAŠKE VOJNE LADJE V BAJRUTU. — MIROVNA POGAJANJA LAHOV S TURKI.

V Bajrut se je pripeljalo 28. t. m. 6 laških oklopnih križaric in dve torpedovki. Konzulati so razobesili zastave. Lahji so ostali do desete ure dopoludne v pristanišču. — »Echo de Paris« poroča, da skleneta Turčija in Italija prejšnji mir, kakor to priznavajo laški uradni krogi in da se je pri pogajanjih v Švici doseglo malone že popolno sporazumljenje.

Z BALKANA.

Albanci so v Calkandinu in v Gostvanju odprli ječe in plenijo skladišča za orožje, ne da bi vlada nastopila proti njim. Šoli v Peči in v Djakovaru so Albanci porušili. V Peči se bore Albanci med seboj. — Carigrasko vojno sodišče zasleduje iz Soluna pobeglega člana mladoturškega odbora, Nadija, ki je izdal delo, v katerem psuje bivšega mornariškega ministra in vojaško ligo. — Stanje srbskega princa Jurija v Parizu se je poslabšalo. Obiskati ga zato namerava prestolonaslednik Aleksander. Kralj Peter je v skrbeh za svojega sina sam obolev.

ANGLEŽI PROTI AMERIKANCEM.

Angleški poslanik je obvestil amerikalansko vlado, da se Angleška radi postave o prekopu Panama pritoži na razsodišče v Haagu, če se angleška in amerikalanska vlada prej ne sporazumeta.

VSTAJA V NICARAGUI

je postala tako resna, da je odposlan deseti amerikalanski pehotni polk v pobunjeno republiko.

Koroške novice.

k Ustoličen je bil v Blajbergu Albert Blasi, dozda provizor istotam.

k Za administratorja v Porečah je imenovan Blaž Wölfel, dozda kaplan v Tinjah.

k Brez župana so v Št. Vidu na Glini. Vzrok je kaj originalen. Med dopustom župana dr. Spocka je podžupan sklical občinske svetovalce, naj bi župana imenovali za častnega člana občine. A k seji ni prišla niti ena tretjina. Župan pripisuje to svojim »skritim sovražnikom« in je zato odstopil.

k Velik požar je izbruhnil v sredo v Št. Rupertu pri Celovcu. Pogorelo je Avgustu Lemeschu gospodarsko poslopje. Škode je okoli 25.000 K.

k V konkurz je prišel hotel Zajzera v Ovčji vasi.

k Vlak je povozil železniškega čuvaja Franca Stefančiča v Gospejsveti.

k Poginilo je 14 krav in volov posestnikom Štefanu Kultererju, Lorencu Rabu in Karlu Franku v tinjskem polju v občini Grabstajn.

k En liter žganja spil in umrl. 25. t. m. se je vršil v Kotmarivasi shod. To so nekateri porabili, da so v ponedeljek »žeganje« po svoje nadaljevali. Šmončov delavec ga je pošteno pil in ko so se mu čudili, da ga toliko vase zliva, je dejal, da izpije toliko žganja, kolikor mu ga kdo kupi. In res, nekdo mu ga kupi en liter, fant ga izpije, a ne preteče pet minut in se mrtev zgrudi. Pokojnik je bil sirov in je sovražil krščanstvo. Nekoč je pri nekem gospodarju hotel vse razbiti, ker so mu veleli moliti zvečer rožnivenec.

Ali imate že Slomškove razglednice „Slovenske Siraže“?

Zpred novomeškega porotnega sodišča.

Uboj. Janez Hönigman iz Ručetne vasi, hlapec ravnotam, šele 18 let star, se je dne 29. t. m. pred porotnim sodiščem zagovarjal radi uboja, ki ga je izvršil dne 23. junija t. l. na Janezu Zalesčku v Petrovi vasi s tem, da je Zalesčka tako močno s kuhinjskim nožem v prsi sunil, da je Zalesček izdihnil. — Porotno sodišče je po od porotnikov oddanih glasovih Hönigmana obsodilo na tri leta težke ječe.

Posilstvo. Maks Zaveršnik, zidar iz Radeč je obtožen radi posilstva nad lastno 13letno hčerko. Ta razprava se je preložila na četrto porotno zasedanje, ker se Zaveršnik k razpravi ni odzval.

Razprava proti Janezu Dulcu radi uboja kleveškega hlapca se je tudi prestavila.

— **Tiskovna tožba** pred porotniki v Novem mestu proti gg. Antonu Zlogarju, kanoniku in vikarju Karolu Supinu, zaradi članka »Pod svobodnim solncem«, odpade.

Prihodnja porotna razprava se vrši dne 31. t. m.

Dnevne novice.

— **Zmaga S. L. S.** O izidu volitev v občinah Sorica, Davča, Danje in Zaličeg se nam poroča: 1. razred S. L. S. 63, liberalci 27, 2. razred S. L. S. 94, liberalci 46, 3. razred S. L. S. 222, liberalci 106 glasov. Komisija je bila popolnoma liberalna. Udeležba volilcev je bila skoro polnoštevna. Veselje nad zmago v občini, ki je doslej vladal liberalizem z Demšar-Strojcem in Zbontar Gregurjem na čelu, je bilo veliko. Liberalci so zagrešili veliko sleparij, o katerih bo sodišče govorilo.

— **Konferenca** za trnovsko dekanijsko se vrši v Zagorju v četrtek 5. septembra in ne 4. kakor je bilo prvotno določeno.

— **Samoumor v Matenjivasi.** Dne 29. t. m. popoldne je ustrelil Tržačan Karel Zadre neko Tržačanko, ki je v Matenjivasi bivala na počitnicah. Dekle je umrlo, neko njeno prijateljico pa je bil nevarno ranil. Nato je ustrelil še sebe. Vzrok ljubosumnost.

— **Boj med cigani.** Dne 27. t. m. so ciganje v Dragi pri Višnjigori ubili nekega cigana. To so pa storili zaradi tega, ker baje oni cigan, ki so ga ubili, ni hotel storilec v prilog pričati, menda pri sodišču. Troje storilcev-ciganov so zasačili in jih izročili višnjegorskemu sodišču. Kolikor je nam znano, se storilci imenujejo: Rajhard, Hubert Alojzij in še neki drugi cigan, katerega ime pa nam ni znano. Ostala ciganska družala jo je popihala iz kraja, med temi tudi ciganka, ki je baje težko telesno poškodovana. Za ime ubitega cigana se za sedaj še tudi ne ve. Upati je, da se bode to kmalu zvedelo in tudi prišlo begunom-ciganom na sled. Ubitega cigana so prenesli v mrtvašnico, kjer je počakal sodne komisije.

— **Ponesrečil** je dne 30. avgusta zjutraj ob pol 3. uri v Divači g. Rudolf Verdnik, skladiščnik pri železnici. Po nesreči je padel pod vlak, ki mu je glavo proč odtrgal. Pokojnik je bil rojen na Štajerskem v Cirkovcih, star je bil 31 let. Zapuščala vdovo in osem mesecev starega sina. V teku pol leta je to v Divači že drugi slučaj tako žalostne smrti. Vdovi obeh ponesrečencev sta si sestri.

— **Nezgode.** 68 let starega bajtarja Josipa Raka iz Ihana št. 11. je 26. t. m. povozil na cesti gostilničar Franc Nemec iz Podboršta in ga znatno poškodoval. — Delavca Franca Ulčarja je na žagi v Grabnu, obč. Gorje, pograbil transmisija in mu poškodovala desno nogo. — Pri popraviljanju neke strehe je na delavca Filipa Perhava iz Tönnesove trdnice padla streha in ga znatno poškodovala. — Kajzarjeva hči Cilka Traven iz Milj pri Kranju je hotela izročiti postiljonu nek zavoj na poštni voz, pri tem pa ji je šlo kolo čez nogo in jo znatno poškodovalo.

— **Hud lovec.** Dne 18. t. m. zjutraj je lovec in gozdni čuvaj mokriške grajščine Ivan Rešetar šel od svojega stanovanja iz Malega Cirknika v Mokrice. Med potjo je pa v takozvanem »Dolin-skem grabnu« srečal 19letnega Jožefa Škoflanca iz Koritnega, ki je nesel razdrto puško, skrito pod suknjo. Gozdni čuvaj Rešetar sumnil je takoj v Škoflanca, da je lovski tat ter stiče za divjačino. Rešetar je stavil Škoflanca na odgovor ter zahteval, da mu Škoflanec izroči puško, pri čemur je Rešetar Škoflanca prijel za ramo, posegel po puškinem kopitu, ki je molelo izpod Škoflančeve suknje in ga hotel vzeti. Škoflanec pa je odvrnil Rešetarju, da on puške ne da, ker ni njegova pač pa njegovega brata ter da jo on nese s Hrvaškega od popravila. Ker pa je lovec Rešetar le še sill do puške, je Škoflanca razjezilo, potegnil je svoj nož iz žepa ter ga dvignil z roko proti Rešetarju, grozeč, da ga bode z nožem, če ga

ne pusti pri miru. Rešetar se je zbal noževega sunka, skočil je od Škoflanca kakih pet ali več korakov pred njega, vzel svojo puško iz rame, napel puškinega petelina ter sprožil proti Škoflanca oster strel; zadel ga je v spodnji del života. Rešetar, seveda trdi, da ni nameraval Škoflanca ustreliti, temveč, da je, boječ se, da bi ga Škoflanec z nožem ne sunil, puško proti njemu postavil, ter zahteval, naj Škoflanec odloži svojo razdrto puško in nož, in da se je puška pri tem po nesreči sprožila. Takoj po oddanem strelu je lovec Rešetar zapustil kritično mesto in se podal na Mokrice, kjer je cel dogodek naznanil. Škoflanec pa se je podal na neko mesto za potokom ter se tam vlogel na tla. Ko so šli pa ljudje od jutranje maše — med njimi tudi Škoflančev brat — so zaslišali neko ječanje; šli so na mesto ter tam zapazili da se Jožef Škoflanec bori z groznimi bolečinami, ki mu jih je bil prizadjal Rešetar s strelom. Škoflanca so potem prepeljali v bolnišnico v Brežice; upati je da bo še ozdravel.

— **Utonila** je v Vogljah pri Kranju 3inpol leta stara Maria Zajc v domači mlaki.

— **Obesila** se je Marijana Strušnik na Visokem pri št. Jurju v kranjskem okraju. Bila je gotovo zmešana.

— **Iz št. Vida nad Ljubljano.** Dne 28. avgusta je nekdo vlomil v nabiralnik v stranskem oltarju Matere božje. Koliko je bilo notri, ni znano. To je v kratkem času že druga enaka tatvina v župni cerkvi.

— **Vič-Glince.** (Po izletu v Bohinj.) Častno število 354 izletnikov iz Viča in okolice se nas je v nedeljo zjutraj že pred četrto uro zbralo na kolodvoru v Šiški, da poletimo v romantični Bohinj. Kako navdušeni so bili udeleženci za ta izlet, je dokaz to, da nihče ni zamudil vlaka, dasi smo si morali odtrgati lep kosček spanja. Ko smo napolnili železniške vozove, je zavrnela društvena godba, vlak je pa odhitel z veselimi izletniki proti namenjenemu cilju. Vreme je bilo ugodno, da si lepšega nismo mogli želeli. Ko smo v Bohinjski Bistrici izstopili iz vlaka, je le malokdo sedel na pripravljene vozove, vse je hotelo le peš, saj nam je godba na čelu neumorno dajala pogum. Prišedši do jezera, se mnogi, ki še tega kraja niso videli, niso mogli načuditi krasni naravni panorami. Pri Sv. Duhu je bilo sveto opravilo. Ko smo se nato v duhovskem zavetišču pokrepčali, smo hiteli proti Zlatorogu in od tudi proti srcu našega izleta, proti izviru Savice. — Vrnili smo se proti Srednji vasi. Eni po čolnih, drugi peš, drugi z vozovi. Okoli 4. ure smo se zbrali vsi v Srednji vasi, kjer so nas gostoljubni Bohinjski pozdravili s pokanjem topičev, raz hiš so nam pa vihrale v pozdrav slovenske trobojnice. Malo časa nam je še preostajalo za razvedrilo med prijaznimi Bohinjski, okoli pol 6. ure nastopi godba in izletniki v družbi z Bohinjski smo korakali v župno cerkev k litanijam. Po tej pobožnosti je bilo nekaj kratkih poslovnih govorov, in dasi neradi, smo morali urno dati slovo priljubljenim vaščanom, ki so ob hišah skozi vse vasi delali špalir izletnikom. Okoli 8. ure smo se vrnili na kolodvor, zasedli vozove in dasi utrujeni vsled sedemurne hoje, bili vsi veseli vsled srečnega lepega izleta, iz katerega smo prinesli trojno korist, kakor se nam je reklo v cerkvi pri Sv. Duhu: Naricali smo se zdravega, čistega gorskega zraka, naša duša se je utrdila v veri do božjega Stvarnika, premišljevala bogato, občudovanja vredno lepo naravo in ljubezen do naše domovine je v našem srcu še bolj vzplamtela. Marljivo delavnemu odobru kat. slov. izobraževalnega društva Vič-Glince, kakor vedno lepše razvijajoči se godbi prisrčna zahvala za vse udobnosti, ki so se nam preskrbele ob tem izletu! Istotako prisrčna zahvala vrlim Bohinjscem za res bratski sprejem in vse izraze njihove gostoljubnosti!

— **Krapina-Toplice.** Do 16. avgusta je dospelo sem 1909 strank s 3545 osebami.

— **Nezgoda.** Štefana Levstega dvanašletnega dečka in siroto brez staršev, je v Zagorici, občina Podgora, okraj Kolečje, krava z rogom tako nesrečno sunila v desno oko, da so ga morali zaradi težke poškodbe oddati v ljubljansko deželno bolnišnico.

— **Vaški pretep.** Fantje iz Loga so se jezili nad fanti iz Brezovice in Dragomera, ker so jih hodili slednji s tem izzivat, da so ukali in peli po vasi Log. Pred par dnevi ob 1. uri ponoči se je ta nagajivost zopet ponovila. Zato sta sklenila brata Andrej in Jernej Gregorka, sinova kajžarja, nagajaje napoditi. Jernej Gregorka je pograbil Franceta Terčka iz Dragomera in ga vrgel ob tla. Nekaj nasprotnih fantov je takoj steklo, le brata Gregorka, Terček in Lojze Vrhovc iz Brezovice so ostali na bojišču. Ker je bila temna noč, ni mogel nobeden fant razločiti, kdo ga je udaril. Največ je odnesel France Terček, ker je zadobil na glavi več vbodlin in tudi po životu več poškodb, tako da so ga oddali v ljubljansko bolnišnico. Pa tudi Andrej Gre-

gorka in Verhovc sta jih dobila po grbi. Sedaj bo govorilo sodišče.

— **Strela ubila človeka.** 28. t. m. se je v Vipavi popoldne stemnilo, začelo je grmeti in treskati. Žalibog, usoda je hotela, da je udarila strela posestnika Janeza Curka na Gradišču, prav pri hiši! Nesrečnež je bil takoj mrtev. Zapuščala štiri nedorasle otroke, a ženo ima že dalj časa v bolnišnici, ker mu je znorela.

— **Požar v Predvoru pri Kranju.** V sredo zvečer okrog desete ure je izbruhnil ogenj pri gostilničarju in trgovcu g. J. Peterlu. Naenkrat je bilo vse poslopje v ognju. Nevarnost je bila zelo velika, ker stoji hiša ravno sredi vasi. Da se ogenj ni razširil, se je zahvaliti tukajšnji požarni brambi, ki je bila takoj na mestu in je s hvalevredno energijo delovala do jutra. Sosednih požarnih bramb ni bilo, menda zato, ker tudi tukajšnja ni šla nikamor na pomoč, ko so bili tekom t. l. v okolici štirij večji požari. Samoobsebi umevno je, da vračilo za posojilo tu ni na mestu. Kako je ogenj nastal ni znano.

— **Upravičen ugled** uživa nov bogato ilustrovan album za stanovanjske dekoracije tvrdke S. Schein, c. in kr. dvorni založnik, Dunaj I, Bauernmarkt, 10. 12 in 14. zaloga preprog in pohištva. To je pravi kažipot na polju stanovanjskega dekoriranja, ki vsebuje v pregledni vrsti vse tovarniške izdelke imenovane svetovne trdnice iz tovarn na Dunaju in Zdircu, najnovejše preproge itd. Posebno pozornost vzbuja umetniško izpeljan trobarven tisk, povzet po vzorcih orientalskih tipov. Naši bralci dobe ta album zastoj in poštino prosto, ako se pri naročilu sklicujejo na naš časopis. Zadostuje dopisnica.

»Vacutor« se zove ročni aparat za vsrkavanje prahu iz preprog, postelj, gardin. Ta higijenični aparat opravlja brez truda samo ena oseba. Glej oglas!

Društva.

— **Industrialnim, trgovskim in kmetiskim delodajalcem!** Kranjska podružnica c. kr. družbe avstrijskega srebrnega križa v Ljubljani ima namen podpirati rezerviste vseh vrst, ki se po odsluženju vojaški službi vračajo domov. Kranjska podružnica posveča posebno skrb onim rezervistom, ki so na Kranjskem rojeni ali pa žele na Kranjskem dobiti službo ali delo. Društvo srebrnega križa podpira na dom se vračajoče rezerviste na ta način, da skuša tem osebam preskrbeti službe in mesta, primerne jim z ozirom na njih poklic pred vstopom v vojaško službo. Ubožnim rezervistom se dajejo tudi denarne podpore. Prizadevanje društva srebrnega križa je gotovo na korist tako odsluženim vojakom kakor običnemu gospodarstvu, posebno pri nas na Kranjskem, kajti spričo trajnega izseljevanja in njega kvarnih posledic je uprav dragocene važnosti, ako se rezerviste ohrani domu ter jih pripravi na primerna službena in delovna mesta. Pričetkom jeseni se vrne dokaj kranjskih sinov od vojakov in dojdejo od njih s posredovanjem vojaških oblastev društva srebrnega križa oglasila za službe in mesta. V ta namen, da more društvo zadovoljiti oglašene zahteve, je potrebno, da nam delodajalci vseh vrst blagovolijo naznaniti, ali imajo v svoji obratili kaj prostih mest ali služb, kakšne zahteve stavijo, koliko plačajo in kdaj bi bilo nastopiti službo. Predmetna oglasila naj se blagovolijo čimprej poslati na naslov: Kranjska podružnica c. kr. družbe avstrijskega srebrnega križa v Ljubljani.

— **Slov. kat. izobraževalno društvo »Straža« na Dunaju.** O priliki izleta dunajskih Slovencev na sv. Višarje dne 12. t. m. je članica gospodična Manica Plevel nabrala za naš »Dom« 24 kron, nadalje gospod Ooražem v Mengšu pri veseli družbi nabral 5 K 21 vin. in gospod profesor Francišek Rebol nam je poslal 12 K. Vsega skupaj je za naš »Dom« nabranega 1113 K. Vsem darovateljem in nabirateljem iskrena hvala. — Ivan Kvas, t. č. predsednik »Straže«.

— **Katoliško izobraževalno in podp. društvo v Domžalah** priredi v nedeljo, dne 1. septembra 1912 predstavo v »Društvenem domu«. Začetek točno ob pol 4. uri popoldne. Spored: 1. Fr. Schuster: Balkanska koračnica, novi društveni orkester. 2. P. H. Sattner: Opomin k petju, društveni zbor. 3. J. Kützer: Ob žetvi, valček, društveni orkester. 4. A. Nedved: Pozdravljam te, gorenjska stran, društveni zbor. 5. G. Jungmann: Domotožje, vijolina-solo s spremljevanjem klavirja. 6. F. Kimovec: Venček gorenjskih narodnih, društveni zbor. 7. Govor. 8. R. Thiele: Mi brhki kuharji! Komičen prizor s

spremljevanjem klavirja. 9. Vodopivec: »Kovačev študent.« Spevoigra v treh dejanjih s spremljevanjem klavirja. — K obilni udeležbi uljudno vabi odbor.

— **Sv. Francišek na Stražah.** Naše izobraževalno društvo pripravi v spomin 50letnice narodnega buditelja A. Slomška, veliko slavnost, spojeno s krasnim sporedom dne 8. septembra t. j. na Malo Gosposnico. Spored: Slavnostni govor o Slomšku, deklamacije, petje, narodni igrokaz »Divji lovec«, godba veteranskega društva, srečolov, šaljiva vaterzha itd. Udeležite se te prireditve v obilnem številu!

Ljubljanske novice.

— **Afera Hirschmann.** Danes se vrši pred sodiščem razprava proti knjigovodji Francetu Hirschmannu, bivšemu nastavljenju konkurzne trdnice Franc Souvan sin, obtoženemu hudo delstva nezvestobe po § 183. k. z. V teku dopoldanske razprave se je prebrala obširna obtožnica, ki predbaciva tožencu, da je z raznimi manipulacijami kot knjigovodja pri omenjeni trdnici poneveril vsoto 7499 K 57 v prejetega denarja. Senatu predseduje nadsvetnik Iločev, državni pravdnik je dr. Neuberger, obtoženčeva zagovornika sta dr. Furlan in sodni nadsvetnik v p. Kobler. Kot izvedenca sta navzoča knjigovodji Tosti in Peruzzi. Razprava je trajala dopoldne in popoldne ter bo mo poročali o njej obširneje.

— **Ij Nekaj o naglici poslovanja stavbnega urada.** Piše se nam: Kakor drugod je tudi v Ljubljani letos jako slaba stavbna sezona, a kljub temu, da šteje mestni stavbni urad šest tehničnih moči, (več kot prej kdaj), vendar grede stavbnim gospodarjem jako malo na roke. Mogoče se postopa drugače, kadar g. Ciril Koch, mestni arhitekt, napravi načrt za kako zgradbo? Evo slučaj: Na Elizabetni cesti imamo po zaslugi stavbnega vodje g. Dufeta zastopane vse mogoče stavbne sisteme, mogočna štirinadstropna hiša v strjenem sistemu, zraven zopet majhna enonadstropna hišica, prav v obližju izjemoma pritlična hišica mestnega inženirja Prelovška v odprtem sistemu itd. To je napotilo tudi posestnika Dečmana in dr. Gallatia, da sta se pritožila, češ, da je ravno za nju predpisan strjeni stavbni sistem. To pritožbo sta vložila pri mestnem magistratu meseca marca t. l. Med tem časom je g. dr. Gallatia prodal stavbno parcelo in lastnica te parcele bi rada sezidala vilo in to še letos. Načrte za to vilo pa ni dala napraviti mestnemu arhitektu, pač pa nekemu drugemu stavbeniku. ki se s tem peča. Izdalo se je tudi stavbno dovolilo in pričelo se je kot upravičeno z zgradbo vile v odprtem stavbnem sistemu, ali nepričakovano se je prišlo na ovire. Pritožba, ki se je vložila meseca marca je počivala v mestnem stavbnem uradu, ker so g. Koch šli na dopust, g. Dufe, vodja stavbnega urada, pa kolavdirajo obrtno šolo. Ker je treba za premembo stavbnega sistema odobrenja deželne vlade in deželnega odbora, se je to pozneje poslalo deželni vladi, seveda prvič brez načrtov, da se stvar bolj zavleče. Sedaj so pa šli razni referenti pri deželni vladi tudi na dopust in akt počiva pri deželni vladi, od koder gre na deželni odbor. Kdaj in kako, o tem pa poročamo z upanjem, da kmalu. Sedaj naj se pa govori o slabi stavbni sezoni!

— **Ij Naši parki.** Vsako mesto ima več ali manj javnih parkov. Prebivalci so mestnim upravam za to hvaležni, kajti starim onemoglim in bolnim ljudem, kateri ne morejo izven mesta na sveži zrak, je omogočeno saj nekaj časa v svežem zraku prebiti. Tudi v Ljubljani so zato več parkov ustanovili in mestni vrtnar skrbi kar more za lepe nasade in znažnost v parkih. Naši parki pa žalibog ne služijo v to, za kar so bili ustanovljeni, kajti v naših parkih se nahaja največ takih ljudi, kateri tja ne spadajo. V parku v Vegovi ulici na pr. se nahajajo povprek sami pobalini, kateri se tam pretepavajo, razgrajajo, klopi prenašajo, kamor se jim ljubi, sploh javni mir po dnevi in zvečer motijo. Ne le da ti pobalini tičke, kar jih je, s kamenjem preganjajo, oni so tudi eno grmičje v parku že popolnoma uničili, in sedaj so že pri tem, da se drevesa pokvarijo. Pri takih pobalinov ni moč nobenemu poštenemu človeku tamkaj počitka iskati. Slavni magistrat vprašamo, če ni mestni policiji mogoče, te fantaline ukrotiti, da se zopet povrne mir in red in da se javne nasade, katere plačujejo vsi davkoplačevalci, varuje. Obenem bi slavni magistrat vprašali, če je nezazidani prostor nekdanjega knežjega dvorca (Fürstenhof) javno igrišče, kajti tam se kakih 20 do 30 fantičev dan na dan z žogo in razgrajanjem in pretepanjem svoj

zlato čas kratijo. Razgrajanje sliši se v več ulicah in trgih na okrog. Če je tukaj javno igrišče, tedaj naj se igrišče pod Tivolijem da v najem, da bo kaj neslo. Če pa ni javno igrišče, tedaj mora mestni magistrat vse potrebno ukreniti, da se tam napravi mir in red. — Več prizadetih davkoplačevalcev.

Ij Postelja v grmovju. Sinoči je stražnik naletel v grmovju za muzejem na zakonska, zganjepisno zelo podvržena Karola Johana in njegovo ženo Jerico, ko sta mirno spala. Če je varnostni organ dvojico zbudil, je moral prečuti take, da se je mimoidočim gabilo. Ker zmerjanja le ni bilo konca, je stražnik oba odvedel v zapor.

Ij Umrli so v Ljubljani: Terezija Kur-nik, mestna uboga, 89 let. — Albin Tominc, četovodja 17. pešpolka, 24 let. — Helena Knavs, rejenka, 6 mesecev. — Alojzija Hessele, bivša hišina, 89 let. — Roza Kristan, hči tovarniškega delavca, 7 ur. — Anton Andolšek, gostač, 67 let. — Josip Bukovnik, brivec, 36 let. — Edvard Šlegl, živinozdravnik in učitelj podkovstva, 69 let.

Ij Našla se je pretekli teden denar-nica z nekaj denarjem ob železniškem tiru na Duanjski cesti. Kdor jo je izgu-bil, naj se oglasi pri tajništvu S. L. S., Miklošičeva cesta 6.

Ij Umrli sta v ljubljanski bolniš-nici Ludovik Braunseiss, vpokojeni poduradnik, star 84 let, in Rudolf Ra-steiger, star 52 let, sodni oficijal.

Ij Slavno uredništvo »Slovenca« v Ljubljani. — Sklicevaje se na § 19. ti-skovnega zakonika prosim, da sprej-mete naslednji poravek svoje, v »Slo-venca« z dne 27. avg. št. 195 priobčene notice »Liberalni kandidat obsojen za-radi tatvine rib«. — Ni res, da je Ham-bergerjev sulc tehtal 5 kg, res pa je, da je tehtal le 2 kg. V Ljubljani, dne 23. avgusta 1912. — Franc Hamberger.

Ij Proda se prijazen lisjak za nizko ceno v Rebrji št. 3.

Telefonska in brzojavna poročila.

AVDIJENCA GROFA BERCHTOLDA.

Ischl, 30. avgusta. Danes je bil mini-ster za zunanje zadeve grof Berchtold pri cesarju v avdijski ter mu poročal o svo-jem obisku pri rumunskem kralju na Si-naji in o tekočih zadevah svojega resorta.

PRINC JURIJ ZBLAZNEL.

Pariz, 30. avgusta. Princ Jurij, bivši srbski prestolonaslednik, je kazal zadnje čase znake maniakaličnega razburjenja in je postajal nasilen. Dodeljeni mu častnik je prišel večkrat v mučen položaj in je na-posled odpotoval v francosko Švico ter od tam brzojavil v Beograd, naj ga odpokli-čejo. Zadnji čas ga je princ napadel, da je moral pred njim zbežati. Princa Jurija so v Parizu prepeljali v živčni sanatorij.

ATENTAT NA TAFTA.

Columbus (Ohio), 30. avgusta. Neka žena, ki se imenuje Karla Beers, je poiz-kusila atentat na predsednika Zedinjenih držav, Tafta. Ker je bržčas nora, so jo pre-peljali v norišnico.

CESAR VILJEM.

Berolin, 30. avgusta. Zdravje cesarja Viljema je popolnoma normalno.

AVTOMOBILSKA NESREČA.

Inomost, 30. avgusta. Na Zirl-cesti je neki avtomobil telebnil v globočino. 1 žena je mrtva, 1 težko ranjena, 1 si je zlomila roko.

NESREČA V RUDNIKU.

Gelsenkirchen, 30. avgusta. V jami »Alma« je šest rudarjev padlo v globino, pet se jih je ubilo.

PRVI ITALIJANSKI ČASNIK V TRIPOLISU.

Tripolis, 30. avgusta. Tu je izšel prvi italijanski časnik v Tripolisu, »Nuova Italia«.

TIFUS V TRSTU.

Trst, 30. avgusta. Tu se je zadnje čase pojavil tifus, zlasti okoli Farneta, Bošketa in na Barrijeri. Zadnji mesec je bilo 106 slučajev. Od sobote do četrta 29. t. m. je obolelo 22 oseb.

SMRTNA NEZGODA.

Trst, 30. avgusta. Nadzorni organ pri razkladanju materiala za plavž v škednju, 40letni Jakob Godina iz škednja se je za-motal v zobovje koles dvigala in bil popol-noma razmesarjen.

ZOPET EKSODUS HRVAŠKIH DIJAKOV?

Reka, 30. avgusta. »Novi List« poroča, da nameravajo baje hrvaški dijaki zaradi izjemnega stanja zimski semester za-pustiti Zagreb in se vpisati v Prago, Dunaj in Gradec.

KUGA.

Astrahan, 30. avgusta. V neki vasi černojarške gubernije je umrlo pet oseb za kugo.

ŠPIONAŽA.

Peterburg, 30. avgusta. Tu so vjeli špiona Chowanetza in ga izročili v trd-njavo Grodno. Baj je špioniral za Nemčijo.

„Slovenska Straža“.

»SLOVENSKA STRAŽA«.

Slomškov dar po 20 K:

94. 95. 96. Na sestanku katol. nar. abiturijentov v Kamniku nabranih 79 K 65 h. — 97. Josip Kolarič, župnik, Šmartin na Paki, 20 K. — 98. 99. P. Iv. Vogrinec, kaplanu, darovali duhovniki zbrani na konferenci v Braslovčah 50 kron. — 100. Po Miroslavu Ratej, ka-planu, Sv. Jurij ob Ščavnici, poklanja-jo duhovniki zbrani na slavlju 40let-nice mašništva in 25letnice župnikova-nja pri Sv. Juriju ob Ščavnici 32 K.

Nadalje so darovali kot Slomškov dar:

Nabrali pri občinski seji občinski odborniki S. L. S. pri Devici Mariji v Polju 8 K 88 h. — Josip Trpin, St. Flo-rijan pri Gorici, 1 K. — Valentin Ber-nik, župnik, Komenda, za prvo avto-mobilno vožnjo 5 K. — Po dr. R. Je-senko daroval And. Orazen, posestnik, Guštanj, povodom ugodnega izida ne-ke kazenske zadeve 10 K. — Mart. Na-tlačen, posestnik, Sv. Fr. Ksaverij v Sa-vinjski dolini 1 K. — Na gostiji Ivana Verdnik, c. kr. poštnega uradnika v Mariboru, z Reziko Hergouth, nabrala Evica Frangež 12 K 54 h. Novoporočen-cema bilo srečno, nadebudni nabiralki pa lepa hvala!

Novi dvekronski novce so darovali:

Fran Fugger, Pontafel, Kor., 2 K. — Ivan Glastovec, Donavic, 2 K. — Po-družnica v Celju darovala 25 novih dvekronskih novcev, katere je prejela ob priliki prodaje glavnega poslopja gospodinske šole v Teharjih 50 K.

Iz nabiralnikov:

Iz nabiralnika podružnice v Koroški Beli 24 K 20 h. — Iz nabiralnika v gostilnah Šemrov v Blekovi vasi in Po-gačnik v Gor. Logatcu 14 K 46 h. — Iz na biralnika v gostilni Valentina Se-dej, Sv. Jožef pri Kranju, 5 K.

Prispevki podružnic:

Podružnica v Škofji Loki 70 K. — Podružnica Vipava 20 K. — Podružni-ca Kamnagorica 21 K. — Podružnica Pliberk 62 K. — Podružnica Dol pri Ljubljani 30 K 30 h. — Podružnica Gor. Logatec, nabrano ob Slomškovi slavno-sti, 8 K. — Podružnica Dobrlavas, Kor., 43 kron.

CERKVENI VESTNIK.

Ij Duh. vaj v zavodu sv. Stanislava v Št. Vidu nad Ljubljano se je te dni udeleževalo 118 duhovnikov ljublj-an-ske škofije, med njimi tudi presvetli knezoškof dr. A. B. Jeglič. Vodil je va-je znani redemptorist P. J. Polivka C. R.

Razne svari.

Dinamitni napad na poslanca.

Proti poslancu Lacourju je bil izvršen 28. t. m., kakor poročajo iz Pariza, di-namitni napad. Lacourjeva hiša je po-škodovana, poslanec in njegovi rodbi-ni se ni nič pripetilo.

Smrtno ponesrečil je v Tripolisu laški aviatik, nadporočnik Piero Man-zini. Aeroplan je padel v morje, kjer se je s častnikom potopil.

Ženska načelnica tatinske družbe. Dunajska policija je aretirala člane vlomilske družbe, ki jo je vodila 40let-na Jospina Frinta, hči nekdanjega dunajskega tvorničarja čevljev in hiš-nega posestnika.

Mlad je pričel. Na Dunaju so za-prli 16letnega kontorista Ivana B., ki je s ponarejenim šekom hotel neko banko ogoljufati za 100.000 K in ki je osumljen, da je ukradel dva poštna še-ka, vredna 25.000 K. Zaprli so tudi nje-govega brata, ki je sluga dotične banke.

Upor ženskih jetnic. Iz Varšave se poroča da so se v petrikavskem zapo-ru uprle radi slabe hrane ženske jet-nice. Ko so se izprehajale, so napadle vojaške straže, katerim so izkušale iz-trgati puške. Vnel se je boj, v katerem so vendar podlegle jetnice, ki jih je več ranjenih.

Velika železniška nesreča. Na po-staji Vauxhall je zavezil železniški stroj v zadnji del nekega vlaka. Raz-bitih je šest voz. Mrtva je ena, ranjenih 30 do 40 oseb.

Zaradi stola — diplomatično po-sredovanje. Kavarnar kavarne Opera v Hamburgu je ukazal na neki stol na-pisati, da je na tem stolu rajni danski kralj Friderik VII. zavžil zadnje okrep-čilo. Danski generalni konzul v Ham-burgu je zahteval, da mora kavarnar napis odstraniti, česar pa ni hotel storiti. Tudi posredovanje hamburške mestne uprave je ostalo brezuspešno, nakar je nastopila danska vlada diplo-matičnim potom.

Aretiran laški anarhist. V Seva-stopolu so aretirali laškega anarhista Aradio, ki ga izroči Rusija Italiji.

Nezgod v spremstvu nemškega cesarja Viljema. Ko je jezdaril cesar Viljem dne 28. t. m. v parku Wilhelms-höhe, je padel s konja podpolkovnik Kleist in se tako nevarno poškodoval, da najbrže umre.

Dvorni uradnik obdolžen vloma. V Karlsruhe je bil poizkušen v veliko-vojvodski palači vlom. Tat je namera-val ukrasti kinč velike nadvojvodinje. Kriminalna policija je osumila in are-tirala nekega dvornega uradnika v lo-ma, ti so ga oddali v blaznico, da do-ženejo, če ni norec.

Profesor Gomperz umrl. Umrl je v Badnu dunajski vseučiliški profesor, član gosposke zbornice in dvorni svet-nik dr. Teodor Gomperz. Rajnik je bil rojen dne 29. marca 1853. v Brnu. Štu-diral je na dunajskem vseučilišču jus, filozofijo in filologijo. Na dunajski uni-verzi se je habilitiral leta 1867., leta 1869. je postal izredni, leta 1873. pa re-dni profesor klasične filologije. Vpoko-jen je bil kot vseučiliški profesor leta 1901. Spisal je zelo veliko znanstvenih sestavkov.

Kaj se bere po petrograjskih čital-nicah. Zanimivo je zasledovati, katere domače pisatelje najrajši bere občinstvo, ki hodi v čitalnice in knjižnice. Šestnajst petrograjskih knjižnic je obiskalo 200.000 ljudi. Izmed živčih ruskih pisateljev se bere najbolj Nemirovič Dančenko, kate-rega si je izposodilo 4280 bravcev; na dru-gem mestu je pisateljica Vrbicka (3846 iz-posojil); Maksim Gorkij je daleč za njima, zakaj bil je izposojen le 1579krat. Kakor Gorkij, je dandanes tudi Andrejev malo bran, t. j. 1548 izposojil; Korolenko je na osmem mestu. Od 200.000 bravcev ga je želelo imeti samo 1002. Spise Meričkov-skega si je izposodilo 900 ljudi. Izmed osta-lih ruskih pisateljev se največ bere Tol-stoj, njegove knjige si je izposodilo 10.313 oseb.

Zastrupljenje z metil - alkoholom. Zadnje tri mesece se je v Nemčiji z metil - alkoholom zastrupilo 60 oseb, med katerimi jih je 20 umrlo.

Orlovska slavnost v Horjulu.

Orlovska misel napreduje in naše ljud-stvo od dne do dne bolj spoznava veliki pomen orlovske organizacije; zato so pri-reditve naših fantov povsod sprejete s toli-kimi simpatijami. Naše ljudstvo vé, da se bodo njihovi sinovi pod orlovsko zastavo razvili v odločne katoliške može, kakr-šnih rabi naš narod in naš čas.

Javna telovadba, ki jo je priredil telo-vadni odsek Orel v Horjulu pretečeno ne-deljo, dne 25. avgusta t. l., se je nepri-čakovano dobro obnesla in pokazala, kaj zmore fantovski trud in disciplina. Že v soboto si je odel Horjulj praznično obleko; številni mlaji, s katerih so plapolale slo-ven-ske trobojnice, so naznanjali slovesnost prihodnjega dne. V nedeljo popoldne ob eni uri se je vršil pred Kovačevim mostom sprejem bratskih odsekov. Tu je v prisr-čnih besedah pozdravil došle brate Orle g. občinski gerent Ivan Stanovnik. Za po-zdrav se je zahvalil brat podpredsednik vrhniškega okrožja Leopold Tursič, ki je v odzdravnih besedah naglašal, da ga veseli pozdrav horjuljskega občinskega gerenta, ker priča, da danes stopajo Orli na do-mača tla, med svoje ljudi. Skozi slavalok odkorakajo nato orlovske vrste skozi vas, na čelu pa svira pred njimi orlovska godba iz Selc. Množica ljudstva spremlja orlov-sko četo do cerkve, kjer pozdravi zbrane Orle v imenu horjuljske župnije vlč gosp. župnik Josip Pristov. Nato pa naslika brat L. Tursič v krasnem govoru pomen orlov-ske organizacije za slovensko mladino in sploh celo slovensko ljudstvo. Njegov go-vor je bil navdušeno sprejet. Ob 3. uri se je vršila na Žagarjevem vrtu javna telo-vadba z veselico.

Vsa prireditvev je prav dobro uspela, za kar smo dolžni posebno zahvalo našim domačim dekletam v narodnih nošah, ki so stregle zbranim gostom v paviljonih in šle telovadnemu odseku pri prireditvi v vsa-kem oziru zelo požrtvovalno na roko. Na-dalje dolguje naš telovadni odsek iskreno zahvalo vsem darovalcem dobikov in smrek ter občinstvu iz Horjula in okolice, ki je v tako lepem številu počastilo slav-nost naših Orlov. Slednjic se zahvaljujemo bratskim odsekom z Vrhniko, iz Borov-nice, Dolenjaca Logatca, Stare Vrhniko, iz Ligojne, z Dobrove, Viča, iz Domžal in Brezovice za udeležbo in prijazno sodelo-vanje pri javni telovadbi, kakor tudi slavni orlovski godbi iz Selc.

Tržne cene.

Cene veljajo za 50 kg.

Budimpešta, 30 avgusta 1912.

Pšenica za oktober 1912	11:39
Pšenica za april 1913	11:86
Rž za oktober 1912	9:62
Rž za april 1913	9:92
Oves za oktober 1912	10:31
Oves za april 1913	9:42
Koruza za september 1912	9:22
Koruza za april 1913	7:40

Kupujte le vžigalice: „U korist obmejnim Slovincem“

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 3062 m, sred. tlak 736.0 mm

Pan	Čas opa-zovanja	Stanje baro-metra v mm	Tempe-ratura po Celziju	Vetrovi	Nebo	Pada-vina v 24 urah v mm
29	9. zveč.	738.2	14.8	sl. jug	jasno	
30	7. zjut.	738.2	10.3	brezvetr.	megla	0.0
	2. pop.	735.1	24.2	sr. jzjah.	jasno	

Srednja včerašnja temp. 15.2°, norm. 17.3°.

2716

C. kr. kmetijska družba kranjska naznanja tužno vest, da je njen dolgoletni in zaslužni uradnik, go-spod

Edvard Schlegel

učitelj podkovstva na podkovski šoli
c. kr. kmetijske družbe kranjske

včeraj zvečer ob pol 12. umrl.

Pogreb rajnega bo v soboto, dne 31. t. m. ob 4. uri popoldne iz hiše žalosti na Marije Terezije cesti št. 14.

Bodi blag spomin zvestemu in zaslužnemu uradniku.

V Ljubljani, 30. avgusta 1912.

Brez vsacega posebnega obvestila.

2711

Potrtega srca javljam vsem so-rodnikom, prijateljem in znancem pretužno vest, da je naš iskreno ljubljani, predragi soprog in oče, gospod

Rudolf Rasteiger

c. kr. sodni nadoficijal

danes, dne 30. avgusta 1912 ob pol 1. uri ponoči, po dolgi mučni bo-lezni, večkrat previden s sv. zakra-mentni za umirajoče, udan v voljo božjo, mirno zaspal v Gospodu.

Pogreb predragega pokojnika bo v nedeljo, dne 1. septembra 1912 ob četrti uri popoldne iz deželne bolnice na pokopališče na Viču pri Ljubljani.

Sv. maše zadušnice se bodo brale v frančiškanski cerkvi v Ljubljani. Blagega pokojnika priporočamo v pobožno molitev in prijazen spomin.

V Ljubljani, 30. avgusta 1912.

Justina Rasteiger Rudica in Teodor
soproga. otroka.

Pogrebno podjetje „Konkordia“ v Ljubljani

Potrtega srca naznanjam vsem sorod-nikom, prijateljem in znancem žalostno vest, da je po dolgotrajni mučni bolezni, previden s sv. zakramenti, umrl naš ljubi soprog, oče, tast in ded, gospod

Franc Jankovič

c. kr. davčni sluga v pokoju in posestnik.

Pogreb predragega pokojnika bo v pe-tek dne 30. t. m. popoldne ob 5. uri iz hiše žalosti na tukajšnje pokopališče. Svete maše zadušnice se bodo brale v farni cerkvi Sv. Jakoba.

Kostanjevica, 28. avgusta 1912.

2703

Žalujoča rodbina Jankovič.

Zahvala.

Prostovoljno gasilno društvo Vič-Glince se vsem onim, kateri so pri-pomogli, da je veselica z javno tombolo dne 18. avgusta bodisi gmočno kakor tudi moralno tako krasno vspela, najtopleje za-hvaljuje.

Osobito pa je dolžno zahvale cenjenim gospodičinam, katere so prodajale srečke, bratskim gasilnim društvam za vdeležbo veselice ter vsem cenjenim darovateljem do-bitkov, kateri so pripomogli k lepi vsoti prebitka, katera se je plodonosno naložila za stavbni sklad gasilnega doma.

Vič-Glince, 26. avgusta 1912.

2700

Odbor

F. S. Finžgar: Naša kri. Cena 1 K 40 vin., vezano 2 K 50 vin. Založila »Katoliška Bukvarna« v Ljubljani. — Pisatelj je svoj edelo, ki je in ostane naša najboljša zgodovinska drama, izpopolnil, tako da vori sedaj umotvor, ki mu ni mogoče nišesar prigovarjati. Tendence je položena sedaj še bolj v dejanje samo, slog je kratek, apidaren, vse osebe ostro izklesane, ne-

verjetnosti (III. dejanje) odpravljene, dogodki teko še bolj naglo in živo, nepotrebne retorike ni več. To je kos slovenske zgodovine, obenem simbol trpljenja in tudi zmag našega ljudstva, slavošpev naši krvi. »Naša kri« je sedaj postala last našega ljudstva, oprižarjala se bo na odrih naših društev.

!! „VACUTOR“ !!

najboljši in higijenično najpopolnejši ročni razpraševalec

z dvojnimi vsesalnimi učinkom in izmenjavajočim se ustnikom za vse vrste razpraševanja. 2666

Razkazovanje aparata v hotelu pri „Slonu“ dne 30. in 31. avgusta.

Odvetniška pisarna dr. Frana Brncić-a in dr. Mat. Pretner-ja v Trstu, ulica Nuova št. 13/II, sprejme izurjenega

stenografa-strojepisca
veščega slovensko-nemškega jezika.

Italijanščine vešči imajo prednost. Nastop službe 1. oktobra t. l. Pogodba po dogovoru. 2704 3

Duhovnim sobratom naznanjam, da je velečastiti gospod

Anton Stenovec

župnik v pokoju

v četrtek, dne 29. avgusta dopoldne ob 10. uri, previden s svetimi zakramenti, v starosti 68 let udano v Gospodu zaspal.

Pogreb je v Kamniku, v soboto ob 9. uri dopoldne.

Spominjajte se blagega rankega v svojih molitvah.

Kamnik, 29. avgusta 1912.

2705

Iv. Lavrenčič, dekan.

Išče se za takojšnji nastop izprašan

strojni ključavničar in avtomobil-šofer

ki mora biti zmožen slovenščine in nemščine in ima dobra spričevala. — Reflektantje naj pošljejo svoje ponudbe z zahtevo plače pod šifro „A. G. F. 2676“ na upravo našega lista. 2676

D^r. A. LEVIČNIK

2701 2 odpotuje
do 23. septembra.

Dobro ohranjene

2708

stelaže

za manufakturno in špecerijsko blago
kupi Ivan Repovš, trgovec in posestnik, št. Janž, Dolenjsko.

Bolesti polni naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem tužno vest, da je ljubljani oče, stari oče in svak, gospod

Ludovik Praunseiss

včeraj, dne 29. avgusta ob 10. uri zvečer po dolgi mučni bolezni, previden s sv. zakramenti, v starosti 84 let mirno zaspal v Gospodu.

Pogreb predragega pokojnika bode dne 31. avgusta 1912 ob 4. uri popoldne iz deželne bolnice na pokopališče k Sv. Križu.

Sv. maše se bodo brale v ponedeljek, dne 2. septembra v cerkvi Marijinega Oznanenja.

Priporočamo dragega pokojnika v molitev in blag spomin.

Ljubljana, 30. avgusta 1912.

Žalujoči ostali.

2706

Brez vsacega posebnega naznanila.

St. 4200.

Oglas.

Tem potom se javno razglša, da se vrši letni običajni sejem Subotnje v Buzetu

dne 15. septembra 1913.

Glavarstvo občine Buzet,

dne 27. avgusta 1912.

2707

Načelnik: Rašpolič, I. r.

C. kr. ministrstvo za deželno brambo.

K dep. XII., št. 2051 iz 1912.

2655

Javni ponudbeni razpis
v zadevi dobave izgotovljenih oblačilnih predmetov in opravnih vrst za c. kr. deželno brambo.

Ministrstvo za deželno brambo namerava oddati za potrebo leta 1913 dobavo raznih oblačilnih predmetov in opravnih vrst potom javnega razpisa in vabi k vlaganju pismenih ponudb, katere morajo dospeti najkasneje

do 22. oktobra 1912

ob 10. uri dopoldne pri vložnem zapisniku c. kr. ministrstva za deželno brambo na Dunaju.

Na to dobavo nanašajoči se ponudbeni razpis, iz katerega so razvidna vrsta ter število dobavnih predmetov, podrobna določila glede vlaganja ponudb in splošni dobavni pogoji, je bil že v celoti objavljen v dnevniku „Slovenec“ z dne 29. avgusta 1912, številka 197.

Dunaj, v avgustu 1912.

Od c. kr. ministrstva za deželno brambo.

Mesto posebnega obvestila.

Ivana Schlegel naznanja v svojem in v imenu svojih hčera Berte Hribar in Božene Peternell pretužno vest, da je Vsegamogočni po dolgem trpljenju poklical k Sebi danes ponoči ob pol 12. uri, previdenega s svetimi zakramenti, našega ljubljenega in dobrega soproga oziroma očeta in deda, gospoda

Edvarda Schlegel

živinozdravnika in učitelja podkovstva.

Zemski ostanki dragega pokojnika se bodo v soboto 31. avgusta ob 4. uri popoldne v hiši žalosti Marije Terezije cesta št. 14. blagoslovili in nato pri Sv. Križu položili k večnemu počitku.

Sv. zadušna maša se bode služila v ponedeljek ob 9. uri v župni cerkvi Marijinega Oznanenja.

V Ljubljani, dne 30. avgusta 1912.

Prvi kranjski pogrebni zavod Fr. Doberlet.

2709

Štajerske novice.

Š **Velika Slomškova slavnost** se vrši v nedeljo, dne 1. septembra v Pišecah.

Š **Iz Zgornje Radgone** poročajo, da se je boj za gornjeradgonski okrajni šolski svet ugodno iztekel za slovensko stvar. Stari okrajni zastop s slovensko večino je namreč dne 26. julija 1911 izvolil po pretečeni šestletni dobi pravilno z nadpolovično večino novi okrajni šolski svet s slovensko večino. To volitev je pa ljutomersko okrajno glavarstvo na nemški pritisk razveljavilo. Slovenci so se pritožili na notranje ministrstvo, katero je pritožbi ugodilo in volitev potrdilo.

Š **Imenovanji.** Imenovan je profesor dr. Franc Handl na celjski gimnaziji za profesorja na dunajski Elizabetni gimnaziji. — Sodni kanclist Franc Weitz v Ormožu je imenovan za oficijala.

Š **Imenovani** so pri graškem deželnem sodišču praktikantje dr. Viktor Marin, dr. Aleksander Seelig, dr. Rob. Dreyhausen in dr. B. Buchmeyer za avskultante v področju graškega nad-sodišča.

Š **Celjska notarska zbornica** je štela leta 1911 — 23 članov, od teh dva v Celju.

Š **Nove telefonske zveze na Štajerskem.** V ponedeljek dopoldne ob 9. uri je bila otvorena interurb. telefonska zveza Aussee—Graec. — Z odlokom z dne 9. avgusta je dovolilo trgovinsko ministrstvo interurbansko zvezo med Spielfeldom in Ljutomerom. Telefonska omrežja se bodo ob tej novi telefonski progi uredila v Cmureku, Obrajni, Radgoni, Radincih, Križevcih in Ljutomeru.

Š **Poročil** se je v kapucinski cerkvi v Celju hišni posestnik in tovarnar gospod Ivan Krajnc z gđc. Ano Dolinšek.

Š **Umrl** je v celjski bolnišnici v 70. letu starosti izdelovatelj glavnikov J. Hüttig.

Š **Napada.** Iz Vojnika: Te dni se je vračal posestnik Ignac Slapnik s svojo ženo iz Vojnika proti domu. V Škofji vasi ga je brez vzroka napadel zidar Franc Javornik in ga tako pretepel, da je Slapnik dobil hude poškodbe. — V eni zadnjih noči proti 10. uri se je iz Vojnika vračal domov posestnik in zidar Anton Zupanc. Na cesti ga je iz zasede napadel fant Alojz Štante in ga z lato udaril po glavi ter ga precej ranil. Oba napadalca so naznanili oblastim.

Š **Pogumni vodja lokomotive.** Te dni je peljal vlakovodja Franc Novak prazno lokomotivo iz Ponikve pri Poličanah. Pred pazniško hišo št. 470, kakih 40 metrov pred strojem je videl iti po tiru triletnega otroka. Hitro je začel ustavljati lokomotivo ter skočil ž nje in letel pred njo ter tako rešil z lastno nevarnostjo otroka gotove smrti. — Ko se je isti strojevodja pripeljal na postajo Ponikva, je hotel na vozečo lokomotivo skočiti nek paznik. Temu pa je vsled neprevidnosti spodrsnilo in stroj ga je vlekel seboj. Novak je lokomotivo hitro ustavil in tako rešil paznika težke nesreče.

Š **Ogenj.** Pri Sv. Primožu pri St. Jurju ob južni železnici je zgorela hiša in gospodarsko poslopje Karola Zupanca. Kako je ogenj nastal, ni znano. Škoda je precejšnja.

Š **Poneveril** je v Mariboru neki M. Pevec, doma v Hermancih pri Ormožu, pri delavski pekarni, za katero je raznašal kruh, 600 K in pobegnil z denarjem.

Š **Surov sin.** Iz Kozjega: Pri posestniku Francu Koreninič pri Sv. Petru pod Sv. Gorami živi na prevržku njegova mati Katarina. S to je sin zelo grdo ravnal. Dostikrat je prišel pijan domu in mater hudo pretepal. Te dni sta se z materjo zopet sprla. Sin jo je pretepal s pestmi in jo podrl na tla. Mati je dobila na glavi in prsih težke poškodbe. Surovega sina so naznanili orožnikom.

Š **Vlom.** Pri posestniku Filipu Šmigovcu v Dežnem pri Sv. Trojici v Halo-zah so ponoči vlomili tatovi ter odnesli raznih stvari v skupni vrednosti okrog 200 K. Orožniki vlomilce zasledujejo.

Š **Smrtna kosa.** V Celju je umrla včeraj, 29. t. m., žena čevljarkega mojstra M. Mačeka. — V Laškem trgu je umrl sodar delniške pivovarne Václav Novotny. Najedel se je sadja in potem napil vina, kar je najbrže povzročilo njegovo smrt. — V St. Ilju v Slov. gor. je umrla posestnica Elizabeta Draž, sestra č. g. Jakoba Očkerla, župnika pri Sv. Andražu v Slov. gor. — V Solčavi je umrla Uršula Zagar, p. d. Tišlerca, v starosti 90 let.

Š **Sneženi in deževni planinski pozdravi.** Iz Slovenjgradca nam poročajo: V ponedeljek zvečer in v torek dopoldne je bila pri Sv. Uršuli nad Slo-

venjgradcem večja družba turistov. Naleteli so bili pa slabo. Celo noč je razsajala burja in z mladim dnem se ni prismejal solnce, temveč je prihrumelo še slabše vreme. Padal je sneg, toča in dež med bliskanjem in gromenjem. Turisti so se vsled nenavadnega vremena ob tem času morali zopet vrniti v Slovenjgradec. — Ljudje pravijo, da bo letos huda zima. Na Velko Kapo pri Slovenjgradcu sta se zatekla dva medveda. Pastirji so ju od daleč opazili, lovci pa so ju zamudili. Podala sta se proti Uršuli na koroško mejo. — Iz Polzele nam pišejo 27. t. m.: Danes dopoldne je padel na Menini (Šanuci) sneg. Po celi Savinjski dolini je temperatura zelo nizka. Čudno, saj smo vendar v avgustu, pa se naj že za zimo pripravljamo.

Izpred ljubljanskega poročnega sodišča.

Mlada detomorilka. Ivana Hrib, posestnika hči iz Hriba, je komaj 18 let stara, a mora, ker ji je mati umrla, voditi poleg svojega očeta gospodinjstvo. Dekle se je zagledalo v mladega hlapca. Posledice niso izostale. Svoje stanje je znala doma skrbno prikrivati, tako da niso o tem nič vedeli. Kakor izpoveduje obdolženka, je prejela od svojega fanta pismo, v katerem ji očita nezvestobo, končno pa tudi omenil, da več zanjo ne mara. Ivana Hrib trdi, da jo je to pismo tako zbegalo, da je bila ob času poroda vsa zbegana. Temu poslednjemu zagovoru pa priče ne pritrjuje ter pravi, da je do zadnjega opravljala domače delo ter se vedla veselo, kakor bi se ji ne bilo ničesar bati. Dne 15. julija t. l. je še obdolženka skuhala za družino kosilo, ker so imeli ravno takrat opravila s košnjo. Kmalu nato porodi dete moškega spola. Obdolženka pravi, da je, ko se je prebudila in začutila poleg sebe živega otroka, z naglavno ruto zadržala otroku vrat tako, da je kmalu umrl. Mrtvega otroka je imela v svoji sobi tri dni skritega ter ga šele, ko se je čutil smrad, na domačem vrtu zakopala. Drugi dan po pokopu je pa na prigovarjanje Emilije Počkar priznala svoj grozni čin ter tudi kasneje sama odkrila povsem svoje dejanje. Obdolženka celo priznava, da je mogoče tudi otroka s prsti stisnila za vrat. Zdravnik, ki sta truplo otrokovo pregledala, izjavita, da je prišel otrok živ in zdrav na svet in da je končal življenje vsled zadušenja, kajti poznali so se vtisi prstov na vratu ter da se mu je zadržal vrat. — Pri včerajšnji porotni obravnavi je bila oproščena, češ, da je svoje dejanje storila v duševni zmedenosti.

Izpred sodišča.

Ker ga ni marala. Fant Janez Cedilnik, 22 let star, bajtarja sin iz Gmajne, je čez leto dni zasledoval neko 16-letno Ivano Petrič iz te vasi ter ji obetal hribe in doline. A dekle je ostala stanovitna in mu odločno povedala, da o njem ne mara nič slišati in nič vedeti. Tedaj se je pa fanta polastila ljubosumnost, nabavil si je revolver, s katerim je dekletu večkrat grozil, če ne postane njegova. Pred par dnevi je prišel Cedilnik v Reboljevo gostilno v Črnučah ter popil steklenico piva. Ravno tega dne je pa izvoljenka njegovega srca bila tu zaposlena na njeni v družbi domače dekle kot dninarica. Cedilnik je prišel na njivo, prijel dekleta, jo s silo z njive vlekel in zahteval, da mora delo popustiti. Dekle se mu je pa iztrgala iz rok in se je vrnila k dekli zavetja iskat. Med tem pa je potegnil Cedilnik revolver ter na dekleta oddal kake štiri strele z besedami: »Že včeraj ti je bila smrt namenjena.« Strel sicer niso zadeli dekleta, a se je iz strahu na tla zgrudila. Petrič jo je še enkrat pograbil za roko in tiral čez železniški tir, ji nastavljal samokres na prsa z besedami: »Tebe bo vrag vzel, mene pa orožniki, ker sedaj ti poženem kroglo v srce.« Šele Rebetovi so napravili konec temu mučnemu prizoru. Gostilničar Rebolj in dekla sta Cedilniku vzela revolver iz ga izročila orožnikom. Ker se dekle ni upalo pred Cedilnikom iz hiše, pomagala je pri mlajši. Tudi sem je prišel Cedilnik in rekel: »Če bom jest le eno uro zaprt, mora jih biti petnajst mrtvih. Ena punca pa, če ima fanta rada, ga lahko popolnoma izreže.« Obdolženec pravi, da je vse to naredil v šali. Priče pa pravijo, da to ni res, ker je Cedilnik znan kot nasilen človek. Vsled razsodbe sodišča bo imel osem mesecev časa v težki ječi svojo vročo ljubezen hladiti.

Neopravičeno sumničenje. Janez Marolt, tovarniški delavec v Kamniku, je bil jezen na sodelavca Matijo Janežiča, misleč, da ga je ta pri delovodju

ovadil. Dne 15. junija je Marolt Janežiča napadel ter mu dal več zausnic. Janežič je zbežal, Marolt je pa tekel za njim, ga dohitel, prijel za prsa in ga vrغل s tako silo na tla, da mu je vsled padca zlomil desno ključnico. Da ni bil Marolt popolnoma pijan, potrdijo priče, ki so ga videle, kako urno je tekel za Janežičem; za kazen je dobil štiri mesece težke ječe.

Ali imate že srečke „Slovenske Straže“? Naročite jih več skupaj. Srečka samo 1 K. Vrednost glavnega dobitka 5000 K. Vrednost vseh dobitkov 20.000 K. .:

Veletrgovina s specerijo in z deželnimi pridelki
ANTON KOLENC, CELJE, Graška cesta številka 22.

Prazen je izgovor, da se mora blago kupovati pri tujcih, ker Vam nudi domača zgoraj imenovana veletrgovina v vsakem oziru bogato in zelo povečano zalogo z vedno svežim specerejskim blagom, tako, da zamore popolnoma ustreči zahtevam cenjenih gosp. trgovcev proti vsaki konkurenci, o čemur se lahko vsakdo sam prepriča, če tudi z najmanjšim polkusom in prosim za mnogobrojen obisk. Velečastitim gospodom duhovnikom ponudim voščene, kakor tudi druge vrste sveč, ter olje in kadio za cerkve.

Kupujem tudi vsakovrstne deželne in druge pridelke kakor oves, pšenico, suhe gobe, fižol, seno, orehe, vinski kamen itd. sploh vse po najvišjih dnevnih cenah. Kupim tudi vsakovrstne vreče, ter petrolejske in druge sode.

Cenjenim kmetovalcem naznanjam, da imam v zalogi vsakovrstna poljska in vrtna semena za neslajve kaljivosti, kakor pravo francosko lucerno, domače deteljo, travo, ter čebulček, fižol in krompir za sadit bel, rumen ali rožen. Za krmiljenje živine imam v zalogi riževo moko in otrobe v ceni od 9.— do 15.— Kron 100 kg. 2973

Postna naročila se izvršujejo z obratno pošto.

Usi, ki ste skrbni možje in očetje!

Ali hočete vsaj 10 vinarjev na teden žrtvovati za svojo oziroma za prihodnost svojih otrok?

Potem pišite „Slovenski Straži“ v Ljubljani po knjižico gosp. župnika Haasea o ljudskem zavarovanju, ki se vsakomur dopolnje popolnoma zastoni.

2155

M. TUŠEK, LJUBLJANA

Stari trg 28

trgovina s steklom, porcelanom, svetilkami, podobami in zrcali po najnižjih cenah

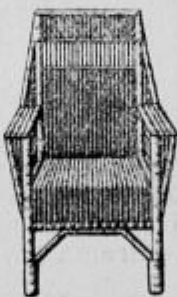
se priporoča prečastiti duhovščini in slavnim cerkvenim predstojništvom za lastno

umetno izdelovanje slikanih cerkvenih oken.

Nacrti in proračune na željo. — Solidna postrežba.

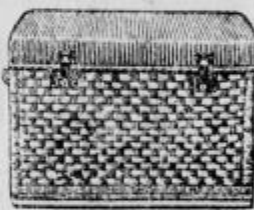
153

Prva gorenjska industrija za pletarstvo v Radovljici

Izdelki državnega pletarskega tečaja: moderna oprava iz

pletenin, vrtnih senčnice, košare za potovanja, stojala za cvetice in ročna dela, senčnice za morska obrežna kopališča, skladni stoli, pletene Kina-odeje, kopalni čevlji in vse pletenine za domačo rabo in luksuz.

Ilustrovani ceniki zastonj.

1785

Na Poljanski cesti št. 67
poprej tovarna za užigalice po dom. „klincfabrika“

se oddasta za novembrov termin

dve stanovanji in velika delavnica

za vsako obrt pripravna. — Več pove ADOLF HAUPTMANN, Ljubljana.

2674 3

Duhovnik išče primerno stanovanje

2672

blizu cerkve sv. Petra ali Srca Jezusovega. — Ponudbe na upravništvo „Slovenca“ pod šifro: Stanovanje — 2672.

Odda se takoj dobro vpeljana

SEDLARSKA OBRT

Kje, pove upravništvo Slovenca pod št. 2644. (Znamka)!

2644

Serravallo

železnato Kina-Vino

Higienična razstava na Dunaju 1906: Državno odlikovanje in častni diplom & zlati kolajni.

Povzroča slast do jedi, okrepeča živce, zboljša kri in je rekonvalescentom in malokrvnim zelo priporočeno od zdravniških avtoritet.

Izborni okus.

Večkrat odlikovano.

Nad 7000 zdravniških spričoval.

J. SERRAVALLO, c. in kr. dvorni dobavitelj
TRST-Barkovije.